

Havnarmaður koyrir møblar út í Anchorage

Í mangar mátar er Alaska eitt Paradís. Serliga um tú ert áhugaður í náttúruni ella dámar at fiska og veiða

JAN MÜLLER

Frá tíðliga á morgni til seint á kvöldi koyrir hann skandinaviskar møblar út til fólk í Anchorage. Skandinaviskir møblar eru »inn« í hesum ríka oljulandinum. Og tá tað í løtuni ber til at forvinna meiri pening at koyra bil, hevur hann fyribils valt tað fram um snikkaraarbeiðið.

Jógvan Zacharias Sørensen er annars snikkari. Lærði á snikkaravirkinum úti í Grønlandi. Fór til Danmarkar at ganga í skúla, men á Grønjordskollæginum á Amager møtti hann Camilla.

Camilla er úr Alaska, og tá hon bara var útskiftislesandi í Danmark eitt skifti, fluttu tey til tann 49. statin í USA, har tey búgva í Anchorage.

- Mær dámar væl at búgva her, og ert tú hugaður at arbeiða, kanst tú arbeiða 14 tímar um dagin. Men vit halda okkum til einar 10 tímar. Tað merkir, at frítíðin er ikki long, men um veturin er minni at gera, greiðir Zacharias frá.

- Um veturin kann vera kavi, so tá verður minni bygt. Og roknað verður við einum kavavetri í vetur, so tað er gott at forvinna nakað nú.

Yvirhøvur kann sigast, at tað er uppgongutið í Alaska, og bara í ár eru eini 15.000 fólk flutt til Alaska. Tí verður so nógv bygt - og tá danskir møblar eru »inn« - so gongur kurvan hjá hesi fyriskuni, eg arbeiði hjá, bara uppfeitt.

Nógv eldri fólk flyta annars til Alaska úr øðrum statum. Ein orsök til at tey flyta higar, er hon, at tey fáa ein árligan kekk, tá tey hava búið her í tvey ár.

Kekkurin stavar frá oljuinntøkuni, og er dividenda frá The Permanent Fund, sum er ein oljuginnur.

The Last Frontier

- Í aðrar mátar er gott at búgva í Alaska - í The Last Frontier, sum staturin varð kallaður. Sum tit óivað hava sæð, er náttúran vøkur, og her er reint.

Møguleikarnir eru eisini nógvir, og staðið er eitt paradís, kunnu vit siga. Her ber til at fara á veiðu ella at fiska. Um veturin ber til at aka á skíð ella koyra á kavaskutara.

Eg haldi, at fólk dámar hetta væl. Sum amerikanarar siga, tey »hallenge themselves«. Tað merkir, at tey vilja royna seg sjálvi.

Sjálvur havi eg skreitt

Zacharias og Camilla í Anchorage

nakað á skíðum, og eisini dámar mær væl at koyra á kavaskutara. Men hetta síðsta árið havi eg arbeitt so nógv, at frítíðin hevur verið avmarkað. Tá tíð er til tað, fara vit kortini út í náttúruna.

Enn havi eg ikki verið nógv á veiðiferð, men ætlanin er at fara á elsdjóraveiðu í desember í økinum, haðani Camilla kemur. Fyri tveimum árum síðani vóru vit á reinsdjóraveiðu saman við svágrunum í Naknek.

Tað var sera áhugavert. Vit fóru niðan frá Naknek Rivers, sum er ein av teimum stóru áunum við Bristol Bay, og nakrar fjórðingar

inn á tundralendið. Eg skeyt ikki sjálvur, men tað var ónatúrliga áhugavert at vera við.

- Kostar tað nógv at veiða?

- Um tú býrt í »statunum« kostar tað einar 50 dollarar. Harafturat skalt tú hava veiðiloyvi. So tað er ikki dýrt. Upprunavólkið hevur rætt til at veiða tað, tey hava brúk fyri. Hetta er partvist teirra livibreyð.

T.d. hevur laksafiskiskapurin sivið í eini tvey ár, og tí er týðningarmikið at hava henda møguleikan at kunna veiða djór og fugl. Hetta er týðandi partur av føðini hjá nógvum, serliga uppruna-

fólkunum í smáplássunum.

Bygdirnar liggja ógvuliga fjarskotnar, so eg havi bara verið í Naknek, og í teimum bygðum, sum hava vega-samband. Tað er áhugavert at vitja hesar bygdirnar og siggja, hvussu tey liva. Men sum heild kann sigast, at tey eru integrerað í samfelagið.

Bara tvær vikur frí

Løntakarar í USA hava ikki og kenna einki til tey rættindi, løntakarar hava í Norðurlondum ella í Evropa.

- Tað er ringt at fáa frí her, og vit hava bara 14 dagar frí við løn um árið. Tí er neyðugt at spara upp frítíð, so vit royna at arbeiða hart fyri at fáa frí og pening fyri at kunna sleppa ein túr til Føroya.

Fólk flentu her, tá eg segði teimum frá, at danskir løntakarar vóru í verkfalli fyri at vinna sær nakrar frídagar afturat teimum fimm vikunum, sum tey høvdu frí framanundan.

Um man fær eina ella tvær vikur frí her, er væl sloppið. Eingin tosar um at fáa betri kor. Í hvussu er hoyra vit einki um tað. Hetta er eitt kapitalistiskt samfelag, og fólk eru sjálvi noydd at arbeiða fyri at tryggja seg sum frægast.

Tað eru fakfeløg fyri handverkarar, men einki felag er fyri lastbilakoyrarar.

Zacharias er upprunaliga snikkari og ta fyrstu tíðina í Alaska arbeiði hann sum snikkari. Sum snikkari var hann úti á Aleutoyggunum og gjørdi skáp til ein skúla.

Teir flugu út í oyggjarnar í einum lítlum flogfari til hesa bygðina, sum skuldi hava ein skúla fyri 10 milliónir dollarar - til 10 børn.

Seinri fekk hann arbeiði sum lastbilakoyfari. Sum stóðan er, er nógv at forvinna.

- Arbeiðir tú hart, fært tú

Zacharias og Camilla smán við føroyingum í Anchorage.